

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben kassza hordoz: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 72 korona Egész évre 84 korona
Nemzetközi . . . 18 korona Nemzetközi 21 korona
Egyes esztendőre 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Széchenyi Deák-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség hátrahagyott újság-Előfizetők és hirdetések a szerkesztésre nem adhatóak. Kiadói hivatalos intézmények.

Szilveszter, te vén legény

Nem is hiszed te vén legény, hogy mennyire vártunk téged. Végre egy éjszaka, amely a tea mellett összehoz bennünket. Egy éjszaka, amikor vidéki állomásokon kürtölni szoktak éjfélkor a vasutasok, malacot tálnak citrommal, cimbalmot fordított verővel vernek, ólmot öntenek a lányok, falusi malacbandák új nótát tanulnak a másnapi vizitre és senki-senki sem gondol a múlttal és a jövővel.

Az öregek ilyenkor letűnnek a fiatalok közé, Józsi bácsi Boszniából tud még egy öreg történetet, a kaszinókban összeverődnek az agglegények s elmondják egymásnak ki tudja hányadszor: kivert kutyák vagyunk őcsém, nincs hova menjünk ilyenkor, hej! mégis csak sokat ér ez a meleg családi fészek! . . .

Konyak, szilvódium, cigaretta, sütemény, gazdag dug posta, tiz-husz képeslap, négybetűs kis névjegy egész sereg újévi gratulálók, bókok, tisztelgések, hivatali üdvözlések: vajjon megvan-e még ez a világ? fájnak-e még cigányok falukon hónuk alá szorított hegedűvel, mennek-e még ki kocsin Váradról uri cigányok boldog újévet

kívánni a nagyságos urnak valamelyik érmelléki faluba? Hát a sonkák le kerülnek-e a füstől, várják-e egy darab kalácscsai a bekopogató vándorlegényeket?

Jöhetsz új világ akármilyen nagy seprűvel, azért még sem tudod úgy végigseperni a földet, hogy ezeket a kedves emlékeket elidd. Lehet, hogy nem lesznek éhes vándorlegények, lehet, hogy nem fagnak meg a szegények, de a szokásokat nem tudod megölni. Megrázhatod az isteni törvények oszlopát is, a hitet és az erkölcsöt, de tehetetlenül tovább száguldasz e tölgyek fölött. Nem bírsz velük. Tegnap este tömve voltak a templomok. Az emberek nem engedik, hogy az új világba csak a terített asztal délibábjába vezesse át őket. Kívánják és követelik, hogy az új rendet igazítsd a Krisztusi igazságokhoz, nem engedik a lelkiüket hozzá láncolni viharos bércsátákhöz, emberek akarnak lenni magasztosabb értelemben is.

Ezért vigasztalsz meg bennünket ezen az estén te vén legény. Elég az, hogy kacagtunk egy kicsit tegnap este, ma és holnap már gondolkozunk is. Hiszen ha olyan apróságok, mint egy b. u. é. k.-ás névjegy nem tűnnek el

a földről, ha került itt-ott egy-egy mosolygó malac az asztalra, mint a régi idők emléke — hát hogy tüntet el az emberek szívéből a jószág és szeretet, a megértés és a béke. Eljönnek ezek akkor is, ha megszálló csapatok állják el a váradi sorompókat.

S mi sem gondolunk ma harcokra, ellenségre, az elveszett bányákra, erdélyi rengetegekre, nem siratjuk ma az elmaradó drótostótókat, Abbaziát s a kék tengert, amelyet elzártak előlünk. Reméljük, hogy mire újra találkozunk veled, lesz több fánk, lesz sok szénünk, lesz békénk végre és tőled sem kell esti tizkor elválnunk a Bémer-téren.

Köszönjük neked a tegnap esti kevéssé jókedvet és arra kérünk, hogy hozz boldogabb ujesztendőt hozz nekünk.

Kerületi prefektusok Erdélyben.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól. Nagyszebenből írják: Mint a magyarországi román kormány félhivatalos távirbti irodája jelenti, az ideiglenes kormány néhány napon belül ki fogja nevezni Erdély és a magyarországi román területek számára a kerületi prefektusokat.

SÜLYEDŐ HAJÓ.

Írta: Pálffy né Gulácsy Irén.

Messze, keletről indult el a hajó egy nyugtalan, sűrűvérű néppel, melynek senki sem értette a nyelvét. A tenger barátságatlanul bár, de azért csak fogadta, ringatta, vitte maga előtt, — mert ha ellenszegült és hullámozott és ágaskodott, akkor a gögös vándor leszegte büszke fejét s orra szétoszlatta, vagy fölszivta a lázongó habokat. A tenger idők múltán belátta, hogy neki vinni kell ezt a dacos csodát és — akarva, nem akarva — helyet engedett neki.

A hajó akkor horgonyt vetett s meglevenedett a földélete. Sasorru és seprőszem ördöki, marcona fattyak, villogó nézésű nők rajzottak benne, hálókat hoztak és lebecsülték a mélybe. A többi hajók körülállták. A korlátjaiknál ember ember mellé tűzte magát, bámultak, kuncogtak, kicsinyeskedtek. Nevezték ezt a furcsa népet a gyors rohanásokért, a sok izzadásokért, azért, ahogy jártak, ettek, nevettek, vagy tüszkölttek, de legfőképp azért, ahogy dolgoztak. Am a hajósok, a keletről jöttek, sokkal hamarabb hozták fel a mélyből azt, ami benne volt, mint ők. Ez már nem volt nevelés. A bámészodók elszedték s a lámpású sárga karikákat hányták az irigységtől. Megértették egymást.

Olykor, ha vihar dult, vagy aludtak a távolróljötték vagy civakodtak egymás között — ami gyakran megesett — nekilődültek a martaiócok. Rávetették magukat a

karcsu árbocra, mely gögös-egyenesen meredt fölkelé.

Nyomták, huzzák volna le. A mélybe. Volt úgy, hogy földig hajolt már a rud, de mindig visszacsapódott. Nem tört le. Olyan erőset lendült, hogy messze röpitette az ugorokodókat.

És utána megint folyt a mélységek gyóntatása. Csodálatos szépségeket hoztak napvilágra. Kincseket, szikrázó ékköveket, sőt megesett, hogy más hajóknak is segítettek. Volt közöttük egy sovány és horpadt oldású — ez olyan közel állt hozzá, hogy az oldalai is szinte surolódtak.

Egy rapon, mikor e kincses hajón mindenki aludt, hargos segélykiáltások hallatszottak át róla. Göthös, kopasz férfiú kiáltott túlarról.

— Mozduljatok hé: Baj van a hajónkon.

— Ki vagy te, lármás idegen?

— Én Rodolphe vagyok, a szomszéd gálya kormányosa.

— No várj egy kicsinyt. Mirdjárt eligazítjuk a sorcsdat, csak előbb kiverjük az álmat a szemükből és körülérzünk.

— Ugyan bizony, kell is a' nektek! Vagytek ti olyan erősek, hogy a mi bajunkért ugyan fel se ébredjétek. Féradt nép vagytok ti a gyors munkáktól, nektek aludniok kell szép cserdesen. Elég nekünk vitéz hajósok, ha álmatokban szétrugtok kissé magatok között. Nem kérünk mink ennél többet.

— Vitéz hajósok . . . Hm. Tetszett is,

hizelgett is ez a szózat a kincses hajón. „Vagytek ti olyan erősek . . . akár föl se ébredjétek . . . No ezt meg kell bizonyítani. Ugy kell, ahogy túlarról mondták. Félálomban sujtott a segítő ökök és a szükülés nyomban elcsitult. Aludtak tovább. Igaz, nem olyan nyugodva. A göndör, sörtes fürtük mögött kusza gondolatok robotak által. A hajó. Mi van a hajóval? Mért mozgolódik a keresztcsontjuk alatt? Mintha húzgálnák alóluk kifelé.

Mire jött a virradat, az eszmélkedés, kiviláglott minden. A kincsük, egyetlenjük — ez a drága keleti csoda — ocsmány kötelekkel hozzá volt csomózva a horpadt oldalához.

A sasorru fattyak egyszerre magukhoz tértek. Dorongokhoz, mihez kapkodtak, de odaát csak nevettek őket. Cukrot, nádmézet dobáltak által.

— Ugyan mit óbégattok — mondták nekik — hiszen csak arról van szó, hogy elhullottak a gályavonó szamaraink. Ti rohanni fogtok előre, mink mindenről lemaradjunk? Ilyen szivtelenséget fel sem telezhetünk rólatok, nagylelkűekről. Ezért mindjárt hozzá kötöttük gályánkat a lieitekhez. Ezt a rozoga, düledeg bordájú, szegény bárkát ni. Még jól is jártok. Hisz mi olyan kedvesek vagyunk és olyan szépeket fogunk mondani nektek az egész uton. Együtt fogunk menni, egy kormányosunk lesz. Hej, milyen jó is lesz benneteket örökre csodálhatni. . .

— Nem rosszul hangzik a dolog. Felelték a hajósok és elhánták a dorongo-

Neculcea tábornok rendelete Kolozsvárott.

A Kolozsvárt megszálló román csapat parancsnoka, Neculcea tábornok falragaszon tette közhírré a megszállás idejére vonatkozó rendeletét. A zöld plakát egy példánya tegnap érkezett meg dr. Ágoston Péter kormánybiztoshoz. A rendelet magyar és román nyelven jelent meg.

Első pontjában Neculcea tábornok tudomásra hozza, hogy a kir. román hadsereg csapatai az állami rend, élet- és vagyonbiztonság *lyreállítására* végett, az ántánt-hatalmak rendeleteiből szállították meg Kolozsvárt és a megszállott területekre a *kivételes ostromállapotot elrendeli*.

A harmadik pont arról rendelkezik, hogy a közigazgatási, községi és egyéb hivatalok működésüket az *eddiggi törvények és szabályok szerint a meglévő közegekkel* fogják folytatni.

Az ötödik pont *eltit minden gyűlést, egyesülést és csoportosulást*.

A hatodik megengedi, hogy az utcán *legfeljebb 3 személyből álló csoport* járhalhasson.

A kilencedik pont a katonai kincstári felszerelés, marhák, lovak, tehének, ruhaneműk (bakkancs, köpeny, ing stb.) 4 napon belüli beszolgáltatást rendeli el.

A 11. az utazást szigorítja, amennyiben Budapest felé csak *katonai hatóságok által kiállított igazolvánnyal* szabad utazni.

A 12. a cenzura módjait a következőképpen szabályozza: A katonai hatóságnak *jogában áll a sajtót, mindennemű hirdetményt, bel- és külföldi levelezést, valamint telefonbeszélgetést cenzurálni*, ennél fogva minden nyomdatulajdonos köteles bármennemű

nyomtatvány kefelelyomatát a cenzurahivatalnak beszolgáltatni, cenzura jóváhagyása nélkül a nyomda semminemű nyomtatványt ki nem adhat.

A 16. pont a sorozásról szól. Bármely a román hadsereg által történendő sorozásra, vagy internálásra szóló hír csak rosszindulatú rémhír. Ezek tehát olyanoknak tekintendők. Esetleges internálás csakis a megszálló hadsereg érdekei és intézkedései ellen irányuló magatartás esetén történik. Ilyen hírek terjesztői ugyancsak a haditörvényszék ujján lesznek elítélve.

A munkanélküliekről a 17. pont rendelkezik: a megszálló parancsnokság a dologtalan egyéneket meg nem tűri, igyekeznek mindenki sürgősen tisztességes foglalkozás és keresetre szert tenni, forduljon a munkaközvetítő hivatalhoz, mert a járőrök összefogdoszák a dologtalan és munkakerülő egyéneket s kézszermunkára alkalmazzák, esetleg elszállítják.

A zsbivásárra kerülnek a kiosztott ruhák.

Tilos a ruhák eladása és megvétele.

A harcútról hazatért katonák között napok óta osztják ki a polgári ruhákat, amelyeket a polgárság szolgáltatott be a katonák felruházására. Rengeteg ruhát osztottak ki a katonák között s ezek között igen értékes új öltönyök és fsherneműek voltak. A hatóság azonban azt tapasztalta, hogy a szétszórt ruhákból igen sok az ócskások kezére s a zsbivásárra került. Egyes katonák a bizottság által részükre kiszolgáltatott ruhákat potom áron a zsbivásárra eladták. Mivel ez az eljárás merő-

ben ellenkezik azzal a nemes céllal, amelyért az egész ruhabeszolgáltatási akció megindult, most a hatóság szigorúan tiltja nemcsak a kiosztott ruhák eladását, hanem azok megvételét is.

Az erre vonatkozó hivatalos hirdetmény a következő:

A leszerelő katonák felruházása végett indított akció során az a tapasztalat merült fel, hogy egyes felruházott katonák a kerületi bizottságok által nekik kiosztott ruhákat, fsherneműket és lábbelikeket a zsbivásárra és vásári ócskásoknak eladják.

Mint hogy a 17953—1918. Hím. rendelet értelmében mindazok akik a bizottságok által kiuralt ruházati cikkeket eladják, vagy megveszik, kétezer koronáig terjedhető bírsággal vagy hat hónapig terjedhető foghézzal büntethetők, — tudatom a város közönségével, hogy a rendőrhatalom az ily visszaéléseket a leghigorubban meg fogja torolni és így hangsúlyozottan figyelmeztetem a leszerelő és a bizottság által felruházott katonákat, mint vásári zsbivásárra és vásári ócskásokat, hogy a ruházati cikkek eladása illetve megvételétől a lehető leghigorubban tartózkodjanak.

Nagyvárad, 1918. december 29.

Lukács Ödön
polgármester-helyettes.

A villamosvasut menetdíjának emelése.

A nagyváradai villamosvasut menetdíjának a felemelését már egy év óta kéri a Városi Vasut igazgatósága. A 12 filléres jegyeknek 20 fillérré és a 22 filléres jegyeknek 30 fillérré emelését már a törvényhatóság is elfogadta, de a közgyűlés határozata még mindig a kereskedelmi miniszternél van jóváhagyás végett.

Aktuálisá tette ezt a kérdést most a villamos áram árának ujabb nagy emelése.

A villamos vasutársaság és a város között kötött szerződés szerint ugyanis a szénárak emelkedésének megfelelő arányában emelkedik az az összeg is, amit a vasutársaság köteles fizetni a villamosáram díja fejében a városnak.

A magas szénárak és a munkabérek emelkedése folytán a villamos áram termelésénél előálló többkiadás tehát igen mélyen és közvetlenül érinti a villamos vasutársaságot is.

Mivel pedig a Városi Vasut üzemi kiadásai már a mostani szénárak bekövetkezése előtt is annyira emelkedtek, hogy a villamos személyközlekedés tarifájának emelését tartotta elengedhetetlen szükségesnek, a villamos áram megdrágulása közvetlenül érinti a villamos vasutat.

A vasutársaság, látván a huza-vonát, a nagyváradai Nemzeti Tanácshoz fordult azon kérelemmel hogy eszközölje ki a már egy év óta huzódó tarifa emelés jóváhagyását. A kérelemnek még ma sincs eredménye.

Ez azonban, ha a jóváhagyás meg is érkezik, csak a régi, december előtti drágasági állapotokat érinti s teljesen független a mostani nagy áramemelkedéstől.

Amennyiben a túl magas szénár állandó lesz s ez által a Városi Vasut is magasabb összeggel fizeti a villamosvasut részére ára-

kat. Folyt a régi élet sok dologgal, civódással tovább. A lapátot odaátrol igazgatták, egyik a másik markából szedte ki, egész memzetség fátyogatta a tenyerét utána, soha ki nem hült a foggantyúja.

— Valamit csak nekünk is kell csinálnunk — mondták — ki mihöz ért. Nekünk erre van tehetségünk, így legalább nyugodtan dolgozhattok.

— Szentigaz. — Na meg aztán kedves játszózatások estek a zairemésztó munkák után. A hajó. Szép hajó. Himnuszokat zengtek hozzá, énekszóval, csengő rigmusok közt. Megkoszorúzták öröközölddel, tarka szallagokkal tűzdödték teli. Ünnepezték őt, meg egymást. És mikor ebből is elég volt, kitekintettek a barátságatlan vizekre. Kendőt lobogtattak hideg testű bárkák felé.

— Testvér nyelvű emberek lehetnek rajtok — mondták fontoskodva. De a hajók sohasem viszonzták az örömjelt, egykedvűen uszdogáltak tovább.

A sok gyöngyöt — amit kiizzadtak — a pénzt, a kincseket a szomszédgályára hordták a keleti hajósok. A közös kormányosnak. Hadd lássa, hogy nem koldusfajzatok. De a markuk nem lehetett olyan tele, hogy odaát meg ne keveselték volna. Egyre többet-többet hordtak hát, meggönyedt a szikár gerincük a roppant súlyok alatt. Elkaptak a kormányos, de büszkék voltak rá:

— Miná kapattuk el! — Mosolyogtak nekiperulva és a dübörgő, pilléres mellüket verték. Hogy merre áll a hajó orra, azt nem kiatták. Vagy ha kérdezték is:

— Mindent meggondoltunk, mindent megfontoltunk — válaszolták nekik:

— Ti csak erigyetek dolgozni!

Hát mentek is, elborult a büszke szemük, belesorvad az oszlopos nyakuk a nagy igahuzásba. Elnyultak ki erre, ki arra. És akkor egyszerre ábtét lett, zugó, cudar fergeteg jött sikoltozva valahonét. Ciklon. És felkorbácsolta az egész tengert. A két ómos habok nekióliázkodtak a hajó szép, gömbölyű testének. A habok, melyeket egykor szétvert, vagy fölshívott magába kemény sasorrával. Kikezdtek. Befurakodtak az eleve bordái köz, emelgették, feszegették elgyötört tagjait. A szép, szines vitorák, mint átsirt kendők, rongyokban lógtak alá. Zokogtak az árbócok és zokogtak a távolról jöttek is.

— A hajó!

— A hajót rossz vizekre vezették.

Késő volt. Veszedelmes, vörös örvényben uszott a tépett testű gálya, az összehasogatott földalma vérzett át rajta. Piros, sűrű hullámok — jai, szörnyű későn — elszakították egymástól a két bárkát. Hasztalan veteiték ki — en esztelensül a bőszt elemeknek — a telhetetlen kormányos, hasztalan volt már minden. A ragyogó, kelet-rőljött, drága csoda léket kapott és súlyedt lejjebb, lejjebb.

A hajósok száma fáradt volt, nem találták egymást a sötétben. A dorongokat — miket szorongattak — egymásra fogták s aztán csak a kapott sebességet számlagatták. Menekülni, menekülni...

Nem éretek meg szegények, — az elbolondultak, a jajjal bédtek — hogy míg a nagy hajót megmenthetik, addig nem szabad apró sajkákon széjjelszedniük a részvétlen, rideg vizekre.

mol, a vasúttársaság újabb tarifa-emelés engedélyezéséért fordul a városhoz.

A közönség érdeke, hogy a most már teljesen helyreállított villamos vasúti forgalom zavartalanul bízottassék, de kötelessége Nagyvárad városának is, hogy a vasut által beterjesztett indokolt kérelmeket ne halogassa, hanem mielőbb döntés elé vigye és annak jóváhagyását sürgősen ki-
eszközölje, mert ellenesetben bekövetkezhet, hogy a Városi Vasut társaság redukálni kénytelen a forgalmat, ami a munkanélküliséget is csak fokozza.

Ez pedig senkinek sem érdeke.

Ácsorgás nélkül ad a város zsirosszódát.

A város igen humánus beosztással zsirosszódát szolgáltat ki a közönségnek. Erre vonatkozólag a következő információt adja Lukács Ödön a publikumnak:

Tudatom a város közönségével, hogy 1919. január 2-ától kezdődőleg a Magyar Zsirművek gilányi-utcai gyártelepén a forgalomban levő husutalvány 1. számú törzsszelvénye és pótlégy ellenében családonként 2 kilogramm zsirosszódát, kilogrammonként 1 korona 60 filléres árban fognak kiszolgáltatni.

A közönségnek az ácsorgástól való megkímélése és a kiszolgáltatás akadálytalan eszközzése céljából az árusítás sorrendjét utcák szerint állapítom meg. A kijelölt uca lakói az árusítás helyén csak a részükre megállapított árusítási napon jelenhetnek meg vásárlás céljából. Előző napon mindig tudatni fogom, hogy a következő nap mely utcák lakóira kerül a sor. Az ünnepre való tekintettel az utcák beosztását ez alkalommal két nappal előre közlöm.

1919. január 2-án.

Olaszi városrész: Szentjános, Fűzes-Bémetér, Színház, Szalárdi, Alapi, Patak, Imre, Szigligeti, Akadémia, Szentpéteri, Nyomda, Iványi, Szilágyi Dezső, Sal Ferenc, Uri és Kiss utca.

Váralfa és Velence: Nagyvásártér, Deák Ferenc, Torna, Reáliskola, Baross, Szarvas-sor, Zárda, Major, Liliom, Várkapu és Gilányi utca.

1919. január 3-án.

Olaszi városrész: Fürdő, Bajza, Bölcsöde, Keskeny, Lajos, Nogál, Széles, Halász, Réi, Fácán, Béke, Szent-Anna, Téglavető, Szőlőtelep, Lipót utcák.

Ujváros: Szent László tér, Kossuth, Fábián, Hlatky Endre, Kapucinus, Körös, Timár, Lovas, Bethlen-utcák és Fűzes-fatelep.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy a kiszolgáltatandó zsirosszóda 120—130 százalékos és így tekintettel annak erős, maró hatására, megfelelő óvatossággal kell bánni, evégből a marónátront csakis felnőtteknek szolgálják ki, gyermeket ne is küldjön senki. Mindenki megfelelő edényt hozzon magával (ócska vas- vagy cserépedényt) mert csakis ilyen edényekbe adják ki a marónátront.

Kommunista katonák nagy zavargásai Budapesten.

További zavargások elfojtására Vix ezredestől kért segítséget a főkapitány. Az egyes honvédek meg akarták ostromolni a harminckettesek laktanyáját. Az új hadügyminiszter lemondását követelték. A minisztertanács a katonák terrorja ellen. Festetich hadügyminiszter a helyén marad. Délután helyreállt a rend.

Budapest, december 31. (Saját tudósítónktól.) Kun Béla, a már hírhedt kommunista vezér ma délelőtt két kaszárnyán jelent meg: az első honvédegyalozred laktanyájában, hogy ott bolsevik ixi beszédeivel hangulatot teremtsen a kommunista párt érdekében a katonák közt.

Kun Béla a honvédlaktanya udvarán beszédet intézett a katonákhoz, akiket arra hívott fel, hogy tisztjeiket csapják el, mert azok ellenségei és gyilkosai a legénységnek. Felszólította a legénységet, ne engedelmességen azon hadügyminiszteri rendeletnek, amely a két legfiatalabb korosztály leszerelését rendel el.

A beszéd közben a laktanya második emeletének egyik ablakából egy lövés dördült el. A lövés zajára a katonák fegyvereikért szaladtak és az udvaron pillanatok alatt eszeveszett lövöldözés támadt. A lövéseknek több sebesültje s állítólag két halottja is van.

A felzúgott legénység ezután két pártra szakadt és azok, akik a bolsevik eszmék hívének vallották magukat, mintegy hatszázan kivonultak a laktanyából. A rendőrség e hirre azonnal riadót rendelt el és az összes karhatalmi készültségeket meg erősítette.

A katonák a hadügyminisztérium elé akartak vonulni, hogy gróf Festetich Sándort az új hadügyminisztert lemondásra kényszerítsék. Később az a hír terjedt el közöttük, hogy a rendőrség le akarja őket fegyverezni, mire rekitámadtak a rendőröknek, a rendőrcsapatok kénytelenek voltak a népligeti vizitorony mögé visszavonulni.

Közben Pogány kormánybiztos, a Katonatanács elnöke bement a honvédlaktanyába és nyugalomra s engedelmességre szólította fel a katonákat. Pogány kormánybiztos beszédének hatása alatt a katonák egy része vissza is ment a kaszárnyába, de nagyobbik része azt követelte, hogy vonuljanak a Várba.

Kun Béla a beszéde nyomán támadt kavargásban eltűnt és átsietett a harminckettesek laktanyájába, hogy itt is lázítson és a kommunista párthoz való csatlakozásra szólítsa fel a legénységet. A bizalmiférfiak azonban itt már előzőleg felvilágosították a katonákat arról, hogy a kommunisták a szociáldemokrata párt egységének megbontására törekcsenek és ezért a legénység itt

már viharosan lehurrogta Kun Bélát, akit a katonák körülfogtak és fogolynak jelentettek ki.

Amikor a honvédlaktanya előtt elhelyezkedett kommunista katonák Kun Béla sorsáról értesültek, elhatározták, hogy megostromolják a harminckettesek laktanyáját és Kun Bélát kiszabadítják. A katonák erre behatoltak a laktanya legyvertárába és onnan gépfegyverekkel, kézigranátókkal felszerelve magukat, hatszáz katona elindult a harminckettesek ezred laktanyája felé. A fegyvertár védelmére kiküldött rendőrséget a katonák lövésekkel fogadták, amit a rendőrök nem viszonoztak.

A harminckettes kaszárnya elé vonult kommunista katonák felszólították a laktanya legénységet, hogy csatlakozzanak a hadügyminisztérium elé vonuló fegyveres menethez. A harminckettesek kijelentették, hogy ők semmiféle kommunista agitációra nem kaphatók s a menethez nem csatlakoznak, ha fegyver nélküli tüntetés lesz. Erre a kommunista honvédek elállták a tüntetés tervétől s lassan oszladozni kezdtek.

Pogány kormánybiztos később megjelent a harminckettesek laktanyájában s szabadon bocsátotta Kun Bélát. Délután három óra tájban mindkét kaszárnyában helyreállt a rend.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminiszternél megjelentek Károlyi Mihály miniszterelnök, Nagy Vince miniszter és Böhm Vilmos hadügyi államtitkár és fontos megbeszéléseket folytattak a mai zavargások ügyében.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) Gróf Festetich Sándor hadügyminiszter utasítására Budapest rendőrfőkapitánya érintkezésbe lépett Vix alezreddel, a francia tiszti bizottság vezetőjével, akihez azzal a kérelemmel fordult, hogy szükség esetén a megszálló csapatokat rendelje ki a további zavargások elfojtására.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) Délután egy órakor Vix alezredes telefonon felhívta a főkapitányt és informáltatta magát a mai zavargásokról. Amikor a francia alezredes megtudta, hogy miről van szó, magához hívatta Ferenczy őrnagyot, a népdőrség parancsnokát, akivel hosszú ideig tárgyalt.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) A kormány tagjai ma délután miniszterta-

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazaérkeztem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplikáltabb munkát: fogigazító gépet, kassettás fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

TELEFON: 10-50.

nácsra ültek össze. Eredetileg a birtokreformról készített törvényjavaslat szerepelt a napirenden, de a minisztertanács kizárólag csak az egyes honvédek zavargásaival előállott helyzettel foglalkozott és Festetich hadügyminiszter esetleges távozásának kérdését beszélte meg. A 8 Órai Ujság értesülése szerint a kormány tagjai szilárdan el

vannak tökélyre, hogy az ismételt megújuló terrornak nem engednek, mert a kormány haladni akar a maga által kijelölt uton és nem ismeri el a katonák azon jogát, hogy erre nézve befolyást gyakorolhatnak. A minisztertanács úgy határozott, hogy Festetich hadügyminiszternek helyén kell maradnia.

A román szociálisták kongresszusa Budapesten.

Tiltakoznak a gyulafehérvári határozat ellen.

Budapest, december 30. (Saját tudósítónktól.) A gyulafehérvári román nemzetgyűlés egyoldalú határozata a magyarországi román szociálisták közt tudvalevőleg nagy elégedetlenséget keltett. A román szociálisták nem akarnak Romániához csatlakozni, azok a szociálisták, akik Gyulafehérváron szavaztak, a párt megkérdése nélkül cselekedtek. A budapesti román szociálista frakció, a budapesti, erdélyi, bánáti és külföldi román szociálisták ma délelőtt kongresszust hívtak össze, hogy tiltakozzanak a gyulafehérvári határozat ellen. A kongresszusra az ország minden részéből sokan jöttek el, számosan megjelentek a megszállott területekről is. A kongresszuson az elnök a proletár diktatúrát követelte az egész világon, Breffalean brassói kiküldött a román imperializmus ellen szólalt fel. *Muntean szociálista fegyverrel kívánja megakadályozni a Romániába való bekebelezést.* A kongresszus végül tiltakozó határozatot fogadott el.

Ujabb segély a közalkalmazottaknak

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) A közszolgálati alkalmazottak illetményeinek végleges rendezése természetesen hosszabb időt vesz igénybe, miért is a közalkalmazottakat a kormány egyelőre átmeneti segélyben részesíti, amelynek mértéke a következő lesz:

A háborús segélyeknek az eddigi mértékben egyelőre további három hónapon át, vagyis 1919. január, február és március hónapokra való kifizetése, ugyanerre a három hónapra havi drágasági segélyeknek az engedélyezése, amelynek összegét valamennyi alkalmazottra nézve egyenlően havi 300 koronában állapították meg.

A családok alkalmazottakra való figyelemmel teljesítette a kormány a családi pótlékoknak a jelenlegi összegek kétszeresére való felemelésére és a családi pótlékot a feleségre, valamint az alkalmazottal közös háztartásban élő és saját jövedelemmel nem bíró egy családtagra való kiterjesztésre irányuló kérelmet.

Végül a kormány az 1918. évben igénybevevett beszerzési előlegek törlesztési részleteinek levonását ugyancsak 1919. évi március hónap végéig felfüggeszti. Mindezekre az intézkedésekre vonatkozó rendelet a hivatalos lap legközelebbi számában fog megjelenni.

Válság előtt az olasz kormány.

Budapest, december 31. (Saját tudósítónktól.) A Reuter ügynökség jelenté: Bisolatti visszalépése következtében az általános olasz kormányválság elkerülhetetlen. Az olasz lapok véleménye szerint Wilson látogatása után Orlando le fog mondani s a király megbizva új kormány alakításával.

Görögországba szökött cseh katonák hazautazása.

Szegeden magakarták támadni őket.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) Szegedről jelentik: Az a hír érkezett tegnap, hogy a pályaudvarra egy cseh katonákkal telt vonat fut be, amely azokat a cseheket hozza, akik a háború alatt Görögországba szöktek. A hír óriási izgalmat keltett.

A pályaudvart teljesen körül fogták a 46. gyalogezred katonái és a nemzetőrök,

akik ehatározták, hogy a cseheket minden körülmények között lefegyverezik. A hangulat rendkívül élére vált s erről a szegedi francia kirendeltség is tudomást vett. A franciák, nehogy vérengzésre kerüljön a sor, idején intézkedtek, hogy a csehek vonatát Szeged elkerülésével Hódmezővásárhelyre irányította s így sikerült elejét venni az incidensnek.

A berlini bolsevik küldöttek az antant haditörvényszéke előtt.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) Baselből Clemenceau lapja, a L'Homme Libre írja: A francia csapatok által megszállott területeken elfogták a berlini bolsevikiek több kiküldöttjét. A szövetségesek haditörvényszéke ítélkezik felettük. Amennyiben a berlini bolsevikiek megkísérik, hogy tovább folytassák agitációjukat, az entente a berlini bolsevik vezérek kiszolgáltatását fogja követelni.

Eltűnt 58 ezer cigaretta.

Oroszországban vagyunk?

A belgrádi élet szép emlékeként száztizenhétezer cigarettát mentettek meg a 37-sek. A mi pénzünkön és a szerbek dohányából a németek gyártották a megszállás alatt a finom szerb cigarettákat. A sárga szüzdohány illata amilyen kellemes volt eleinte, úgy elromlott később. A németek nem tudták megállni, hogy hamisítatlan szüzdohányt szivjon fél Magyarország s úgy találták, hogy a pomerániai falevél éppen olyan sárga, mint a palánkai határ dohánylevele. Addig keverték a szerb dohányt, amíg végül csak elszázi füvel tömték a cigarettákat s ügyesen keverték közé az ukrainai zsiros földet is, úgy, hogy lassanként enyhült a szerb csempészet, mert már a kávéházakban sem tudták rászógni a vendégekre a szerb cigarettát.

A kedélyeket mégis felvillanyozta a 117.000 cigaretta. A ritka zsákmányra először a Nemzeti Tanács csapott le, őrizetbe vette a rendőrség, megvizsgálták a pénzügyigazgatóságon s mindenütt óriási sikert aratott. Zár alá vették s a tulajdonosok kétségbeesetten szaladtak a pénzügyminiszterhez, hogy oldja fel a lefoglalt cigaretta tömeget.

Szende Pál pénzügyminiszter egész igazságosan ítélkezett. Azt mondta: szét kell osztani a 117.000 cigarettát.

A szétosztás híre élénk izgalmat váltott ki a városban, mindenki szájában érezte már a könnyű kis drága jószágot s egy lelkes csapat indult el, mint bizottság, hogy átvegye a kávéházi járt cigarettát.

S míg a bizottság jobbra balra dült az átvételnél a meglepetéstől, a vár kapuját türelmetlenül döngötték az aspiránsok. Az első jelentkezők elé aztán kitalálták a siralmas valót, hogy a 117 ezerből 58 ezer darab hiányzik. A nagy őrizet alatt füstbe ment 58 ezer cigaretta. S nem került kiosztásra — természetesen pénzért — csak a megmaradt rész.

Hogy hol és miképpen tűnt el az 58 ezer cigaretta, azt még nem sikerült kideríteni. Nem tételezzük föl azt, hogy az őrizet alatt füstölték volna el ezt a mennyiséget. Gyanu is ébredt már egy ügyes ember iránt, aki az átvétel óta szintén füstté vált Váradon. A rendőrség keresi a kis és remélhetőleg utolsó cigaretta árdragitót.

Budapestre újabb francia csapatok érkeztek.

Budapest, december 31. (Saját tudósítónktól.) Temesvár felől az elmúlt éj folyamán három vonat futott be a nyugati pályaudvarra, amely francia katonákat hozott. — Két vonatban lovas gyalogság érkezett. Az a hír, hogy Gambetta is Budapestre érkezik, nem bizonyult valósnak. A most érkezett katonák száma körülbelül nyolcszáz.

A szerbek Alsólendván.

Lefegyverezték és megbotozták a csendőröket.

Budapest, december 31. (Saját tudósítónktól.) Alsólendváról jelentik: A tegnapi napon szerb irreguláris csapatok szállták

meg a várost s az ott állomásozó csendőroket lefegyverezték és megbotozták. A lefegyverzés után a szerbek fosztogatni és pusztítani kezdtek, a szerb parancsnok hír szerint tizenöt csendőrt kivégeztetett.

HÍREK

Havas eső esik . . .

— Champier István. —

Havas eső esik, kárognak a varjak,
Kár, kár elpusztulni a szegény magyarnak,
Elárvult magyarnak . . .

Nagy vérontás után ki erre, ki arra . . .
Csak a magyarnak nincs, hová fejét hajtsa,
Bus fejét lehajtsa.

Duna, Tisza partján elcsitul a nóta.
Kinek is, minnek is és vajh mit dalolna,
Vajjon mit dalolna?

Nem tart vissza semmi, nincs melege tűznek,
Miket befogadtunk, házunkból kiűznek,
Házunkból kiűznek . . .

Szabad a madárnak ágról-ágra szállni,
De a mi szívünknek nem is szabad fájni,
Vadut, kínnal fájni.

Mehetünk világgá . . . új hazát keresni
S azt a délibabost sirva eltemetni,
Végkép eltemetni . . .

UJESZTENDŐ.

Minden évfordulón beköszönt az új vendég, a rejtélyekkel teljes ujesztendő. Az éjjel is megérkezett az újév. 1919. Ezuttal azonban nem általános vigság között köszöntött be hozzánk, mintha érezte volna, hogy szerte a hazában tört sziveket, busongó honfiakat talált. De hozott magával biztató reménységet, egy jobb, egy boldogabb jövő iránt elárvult nemzetünknek.

Máskor repeső szívvel várjuk az újév eljövését, mert hittük, hogy vége szakad minden bajainknak, amelyet a letűnt év hozott reánk.

Most fokozott áhitattal fordulunk a Mindenhatóhoz, hogy áldókezét terjessze ki Magyar hazánkra, az ország minden lakójára az új évben, hogy a nehéz megpróbáltatások után teljesebben a boldogabb jövőbe vetett reménységünk.

Boldog új évet kívánunk lapunk minden olvasójának.

Az ó év esti ájtatosságok az összes templomokban a hívek nagy seregének részvételével mentek végbe.

A székesegyházban este 5 órakor volt az ájtatosság; a templomot zsúfolásig megtöltötték a hívek. Az ó esztendei beszédét dr. Karácsonyi János c. püspök tartotta. A remek szentbeszéd mély benyomást tett a hívek sokaságára.

Ma, újév napján a székesegyházban délelőtt 9 órakor lesz az ünnepélyes istentisztelet. Az ünnepélyes szent misét gróf Széchényi Miklós megyéspüspök, a szent beszédet pedig dr. Némethy Gyula tb. kanonokok tartják.

Az olasz plebánia-templomban újév

napján reggel 9 órakor Imrik S. Zoltán tb. kanonok, esperes-plébános tartja a szent misét. Predikáció nem lesz.

A Szent László templomban délelőtt 9 órakor a szent misét dr. Lestyán Endre plébános, a szentbeszédet pedig Kovács Sándor káplán tartja.

A váradi-velencei plebánia-templomban Halász Gyula plébános mondja a szentmisét és ugyancsak ő tartja a szentbeszédet.

* Az Urak Mária Kongregációja holnap, csütörtökön a szokott helyen tartja összejövetelét. Előadó dr. Vucskics Gyula prépost kanonok. (Új megyéken.)

* Nincs elnöke a Nemzeti Tanácsnak. A Bihar-megyei Magyar Nemzeti Tanács legutóbbi plenáris ülésén elnökévé választotta Leszkay Jánost. Tegnap telefonon Leszkay értesítette a Tanácsot, hogy a megítélt pozíciót nem fogadja el, mert nem tartózkodhat állandóan Nagyváradon. Így most elnök nélkül áll a Tanács, amelynek ügyeit teljes ambícióval vezeti Ladányi János.

* Új esztendőre. Ez a címe azon fohásznak, melyet Katona Mihály, az ismert poéta írt, és szép hangulatos verzesben fordul a Népek Istenéhez, hogy tartva meg számunkra szeretett hazánkat. Verse utolsó strófája a következő:

Népek nagy Istene, szeretett jó Atyánk!
Ne hagyd el bennünket és drága szép hazánkat,
Ez új esztendőben téged esdve kérünk,
Szeretett hazánkat, óh tartsd meg minékünk!

* A nagyváradai fiú- és női felsőkereskedelmi iskolában a tanítás január 3-án veszi kezdetét. Az igazgatóság.

* Becsukják a kabarékat. Vették a következő sorokat: Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Olvastam b. lapjában e cikket, igazán megörvendeztem a rendőrtáncos határozatának. Csak azt vagyok bátor hozzáfűzni, hogy a rendőrség a Katonatanácscsal járjon el karöltve e dologban. Mert az kérem mégsem járja, hogy a szesztilalom és záróra dacára egyes tiszturak hajnali 4—5 óráig cigányzene és kabaréhölgyek társaságában mulatoznak. Mint ahogy ez egyik valami Katona Otthon-féle célra fenntartott iskola-épületben már két esetben megtörtént, és én, e sorok írója, mint az épület felügyelője hasztalan tiltakoztam ellene. — Tisztelettel K. M., b. lapjuk régi olvasója, a Nemzeti Tanács tagja.

* Expresszvonat Páris és Bukarest között. Bécsi jelentés szerint ötnapos bécsi tartózkodás után tegnap este különvontaton Budapestre utazott az a francia-román katonai bizottság, amely a páris-bukaresti közvetlen vasúti összeköttetés ügyéről tárgyal. A vállalkozás kilátásai a legjobbak és a bizottság egy tagjának nyilatkozata szerint maolt tíz nap múlva már meg is indul az új expressz, amely Bukarestet Predealon, Budapesten, Bécsen, Feldkirchen és Berzes keresztül köti össze Párisal. A menetidő mindössze hetvenóra lesz tehát megközelíti a korábbi Orient expressz sebességét. A vonat szélességletéről és technikai berendezéséről az entente gondoskodik. A további összeköttetés kiépítéséről Budapesten fognak tárgyalni.

Megalakult a kommunista párt Berlinben.

Berlinből jelentik: A Liebknecht csoport azáltal, hogy ma külön szövetséggé alakult, nyíltan is eltépett minden szálát, amely a kormánytól kilépett független szocialistákhoz eddig kötötte. Az új kommunista pártot tulajdonképpen a moszkvai külügyi hivatal igazgatója, Radek hívta életre, aki titokzatos körülmények között már napokkal ezelőtt Berlinbe érkezett és a tegnapi alakuló gyűlésen nagy beszédet mondott a párt céljairól.

A Spartacus-csoport birodalmi konferenciáját délelőtt a képviselőház konferenciatermében körülbelül 100—150 delegátus jelenlétében nyitották meg. Az első szónok Liebknecht volt, aki megindokolta, hogy miért válnak most teljesen külön a független szocialistáktól.

— Tiszteletes és becsületes szociáldemokrata nem dolgozhat többé együtt azzal a párttal, amely kicsinyes opportunizmusra szorítkozik csak a kormánnyal szemben. Az események igazolják, hogy Ebert és Scheidemann nemcsak együtt dolgoznak az ellen-

forradalmi komplottal, de nem lebetetlen, hogy egyenesen ők az okai minden ellenforradalmi mozgalomnak. A független szocialista párt azonban épügy bírós a huszonharmadik és huszonegyediké vértüredőben és különben is működése annyira ingatag, hogy egyenesen veszélyt jelent a forradalom vívmányaira. Ezért volt szükséges a tőlük való elszakadás.

Liebknecht után Radek beszélt, aki ki-jelentette, hogy a jelenlegi német kormány az orosz munkásoknak két kenyérrel megpakolt vonatát utasította vissza, amelyek szimbólumai akartak lenni egy állandó áru-cserének a német nép és az orosz proletárok között. Az orosz nép üdvözlését hozza és azt az üzenetét, hogy az orosz nép továbbra is kész az a keveset, amije van, megosztani a német proletárokkal. Reméli, hogy Berlin nemsokára a szovjet-kongresszusok székhelye lesz és ott valamennyi ország kommunista megbízottai tárgyalnak majd a világbéke feltételei felett.

Külön bizottság a magyar kérdés megoldására.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A Berlingske Tidende londoni távirata Wilson tárgyalásai kapcsán jelenti:

A magyar problémát külön bizottság fogja tárgyalni. Wilson — éppúgy mint az az entente többi államférfiai — arra törekszik, hogy a kelet-európai kérdést, melyhez

a magyar kérdés elsősorban tartozik, az igazságosság szellemében oldják meg. Jól-lehet Massaryk iránt Wilson személyes bizalommal és rokonszenvvel viseltetik, Magyarország és a vele szomszédos államok jövőjére nézve mégis elsősorban az igazságos és tartós béke biztosítása lehet irányadó.

Németország megszállása Az antánt félti katonáit a bolsevizmustól.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) A Journalnak jelemtik Berlinből: Franciaország mértékadó köreiben — mint a német külügyi hivatal közli — Németország katonai megszállását illetően változás állott be, míg eddig különösen a franciák nagy hajlandóságot mutattak, hogy Németországban a megszállást presztizs és revanans okokból kiterjesszék s különösen Berlint megszállják, ma — bár az utóbbi napok eredményei után lényegesen másképp ítélik meg a hely-

zetet — nagy aggályokat támasztanak ily megszállás veszedelmével szemben. Mindezekelőtt a magyarországi megszállásnál tett tapasztalatok változtatták meg ennyire a franciák véleményét. A Temps, mely több ízben foglalkozott a megszállás kérdésével, óva int a meggondolatlan lépés elkövetéséről s különösen attól tart, hogy Németországban levő franci csapatokat a bolsevista szellem megfertőzheti.

* „A szerencse fia“ a Népszövetség mai mozielőadásán. Mint már jeleztük, a legpompásabb vígjátékok egyikét a „Szerencse fia“ mutatja be a Kath. Népszövetség a ma, újév napján tartandó mozielőadásán. E kitűnő vígjáték a mai időkben különösen aktuális. Egy szabólegény fölveszi egy nagyobbbrangu államférfi vasalására kiadott frakkját s azzal megjelenik egy főúri estélyen. Az estélyen megismerkedik egy miniszterrel, kinek révén a kormány többi tagjaival is összeköttetésbe lép. Itt kezdődik igaz szerencséje. Minderült tart ajtók várják s ő, a szerencse fia sietve eléri a ranglétra legmagasabb fokát, mindezt a frakk révén. Ezt a kalandos történetet tárja elő részletesen, pompás kacagtató színekben a mai vígjáték sláger. Az előadásnak különös érdekessége lesz, hogy a szünetben Balassa György a Népszövetségi műkedvelő gárda egyik legtehetségesebb tagja fog szavalni. Az előadások 4 és 6 órákor kezdődnek. Helyárak a rendesek.

* Orvosi hír. Dr. Guttmann Jenő rendel sebészeti és nőgyógyászati betegeknek Rákóczi ut 13. I. emelet. Weiszioviits-palota. Telefon 796

* Eljegyzés. Bessenyi Beöthy Miklós vasárnap tartotta eljegyzését váradi és micskei Baranyi Menyhért és néhai csikszentsimoni Lakatos Janka leányával Boriskával.

* Uj villamosárok. Tisztelettel értesítjük a város villamosáramot fogyasztó közönségét, hogy a termelési költségek nagymérvű újabb emelése folytán a városi tanács elhatározta, hogy 1918 január hó 1-től kezdve a világítási célra szolgáló villamos áram egységárát hektowattóránként 12 fillérről 25 fillérré, erőátviteli célra szolgáló villamos áram egységárát 5 fillérről 12 fillérré emeli fel. Ugyancsak elhatározta a városi tanács, hogy azon motorikus fogyasztásoknál, ahol kettős tarifájú áramszámláló van, az alkalmazva, este 8 órától másnap délután 4 óráig terjedő időszakban hektowattóránként 11 fillérről és délután 4 órától este 8 óráig terjedő időszakban hektowattóránként 22 fillérről lesz az áramfogyasztás elszámolva. A nyári időszakban vagyis május hó 1-től szeptember hó 1-ig ezen fogyasztásoknál az összes fogyasztás hektowattóránként 11 fillérről fog számlázottatni. A magas feszültségű (3000 voltos) motorfogyasztóknál az eddigi 4 filléres egységár 906 fillérré emeltetett fel. Nagyvárad, 1918 december hó 31-én. Nagyvárad város villamos művének igazgatósága.

* Orvosi hír. Dr. Adonyi Jenő fogorvos rendelését (Zöldfa-utca 2. szám alatt) újból megkezdte.

* Székely hdj. örm. joghallgató, aki a prem. főgimn. ban végzett, elvállal tanítványokat, lehetőleg lakás ellenében. Cim a kiabóban.

* Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva szövétségének közleményei. Hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva szövétségének nagyváradi és biharmegyei fiókjá cipész és szabóműhelyt akar felállítani. Felhívom a szövétség e szakmákhoz tartozó tagjait, hogy a cipészek csüörtök, a szabók szombat délután 4 órákor a hivatalos helyiségben (Vár-épület, volt tiszti étkezdé) saját érdekükben okvetlenül jelenjenek meg. Hubert István bizottsági elnök.

* Hadirokkantak, hadiözvegyek részére tartandó szociális előadások sorozatát dr. Keréz Jenő bajtárs kezdi meg péntek este 7 órákor a szövétség hivatalos helyiségében (Vár-épület) tartandó előadásával.

* Felkérjük Nagyvárad város polgárságát, hogy a hadirokkantak, hadiözvegyek könyvtára részére könyveket és folyóiratokat szíveskedjenek adományozni. Az adományozandó könyvek és folyóiratok átvétele a szövétség hivatalos helyiségében (Vár-épület) hivatalos nyugtátvány ellenében történik. Az elnökség.

* A szerbiai munkások hozzátartozóihoz. Fazekas Sándor nagyváradi lakos, mint a szerbiai munkáskülönítmény parancsnokságának futárja a mai napon Nagyváradra érkezett és jelentkezett a hatósági Munkaközvetítő Hivatalnál. Az általa hozott tudósítás alapján közlöm a munkások hozzátartozóival, hogy nyugtalanságra semmi okuk nincs, mert az ottani munkások állapota ugy egészségi, mint egyéb tekintetben teljesen kielégítő és a helyzetük napról napra javul. A futárok leveleket is hoztak magukkal Szegedre, ahol azokat továbbítás végett a postahivatairak átadták. Felhívom a munkások hozzátartozóit, hogy amennyiben levelet akarnak küldeni, a leveleket január 2-án délután 2 óráig a Hatósági Munkaközvetítő Hivatalnál személyesen adják le. Nagyvárad, 1918. december 29. Dr. Csete, főnök.

IRODALOM

* „Vasárnapi Ujság“ december 29-iki száma érdekes képeket közöl a német hadiflotta átadásáról, Budapesten levő megszálló csapatokról, Várady Gyula festményeinek kiállításairól, stb. A pompás művészi címképet Marton Ferenc rajzolta. Szépirodalmi olvasmányok: Havas Gyula regénye, Dékániné Máthé Mariska verse, Bán Ferenc novellája, Chesteritou kalandos története, Ráday Tyvadar cikke a hőztársaság 1843-iki irodalmáról. Szöllösi Zsigmond tárcája.

Egyéb közlemények: képek a branyiszkói híorról s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, halálozás. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 10 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetemutca 4. szám.) Ugyanott megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillért.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegszállások mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Szerda délután: Sárgaliliom.

Szerda este: Művészet.

Csüörtök: Művészet.

Péntek: Művészet.

Szombat délután: Tul a nagy Krivánon.

Szombat este: Velencei kalmár.

Vasárnap délután: Császár katonái.

Vasárnap este: Média, új operett.

Szilveszter a színházban.

A régi szilveszteri esti hangulatból tegnap csak a színház művésztétele adott egy finom lehetőséget ennek az elkeseredett városnak. Csak a Szigligeti színházban volt némi szellemesség, amely a tegnapi estét fölébe emelte a többi szürke, unalmas színházi és más esiknek. Akik tegnap a nézőtér felhomályából a rivalda fényébe meredtek, tényleg és igazán jól érezhették magukat. Volt annyi bohóság, amennyi két és félóra ártatlan önkívületéhez elég és volt annyi tiszta poézis, amennyi néhány perc melankóliájához kell. És mind a kettő, a kacagás és a fartyolos meghatottság is jól esik most. Jól esett tegnap este azért is, mert végre nem a minden fénytől, újszerűségétől megfosztott és szépségéből kiforgatott régiségek közül kapott a közönség, hanem egy pár ügyes és helyi vonatkozásokban ingerlő számból összeállított műsort. A háboru első évében minden héten volt kabaré, mert ugyanolyan szűkiben volt a direktor a jó új daraboknak, mint most. A tegnapi példa mutatja, hogy most sem ártana havonként egy-két kabaréelőadást rendezni, ha másképpen nem lehet életet, frisséget, színt és hangulatot adni a belépődijakért.

A tegnapi kabaré kitűnő volt. Harsányi Miklós nagyon ötletesen, feltűnő szellemesen konferált. Tamás Alfréd énekszám, Jósika Mici és Perényi kettőse, Horváth Nusi magánszáma, Katona Irén és Somogyi Béla táncduettje hargos, tapsorkános sikert arattak.

Gara Ákos újságíró-kollegánk zenés költeménye „A boldogtalan faun“ egy raffinált művész, nagyszerű verselő munkája, amely poétikai szépségeivel igen nagy hatást ért el. Komoly érték szempontjából Gara költeménye volt a kabaré koronája. Kramer

Ödön határos szép muzsikát szerzett a vershez, amely a fiatal szerző gyorsan lendülő tehetsége mellett bizonyít. A zenés költeményt Váradi Lajos szavalta el nagy sikerrel.

Acs Vilmos „Manikürös bolt” című blüettje is nagy sikert aratott. (Ügyes párjelenetbe Váradi Aladár szerzett két pompás zeneszámot. Váradiról, mint komponistáról nem kell külön megemlékezni, ismerik őt az egész országban. A blüettet Jósika Mici és Gróf Laci játszották sok kedvességgel, harsogó kacagás között.)

Madas Pista és Stoll Béla egy régi jó vigjáték egyik nagyszerű jelenetét adták elő olyan fairregető kacagás között, anilyen jó régen nem volt a Szigligeti színház falai között.

A kabarét Suppe „Szép Galathea” című híres operettje zárta be, amelyet Kozmofsky Emmy, Békési, Horváth Nusi és Szigeti Jenő adtak elő nagy sikerrel.

(h-1.)

A Művészt bérletben. A színházi Művészt tegnapi sikere végéig fokozta azt az érdeklődést, mely már előzőleg is hatalmas méretekben nyilvánult meg az előadás iránt. A pompás magánszámok, blüettek, kuplék, dalok még ma szerdán, holnap és pénteken este bérletben műsorban maradnak. Erdélyi Miklós igazgató fordulatot rendezői talentumával pompásan összehangban áll a hívós műsor, melynek erőssége Szép Galathea, a stílusos operett, Acs és Váradi Manikürös boltja, Gara Ákos és Kramer Ödön Boidogtalan faunja, azonkívül Aggházi, Horváth Nusi, Jósika Mici, Tamás, Perényi, Gró és a többi pompás szereplők.

Délutáni előadások. Ma újv napján délután Biró Lajos pompás színjátéka a Sárga Liom kerül előadásra. Szombaton délután az évad legsikeresebb operettjét a Tul a Nagykrivánont adják Aggházival, Horváth Nusival. Vasárnap délután Földes nagyhatású drámája a Császár katonái megy elsőrendű szereposztással.

A bérlet figyelmébe. A színházi bérleti ciklus első fele pár nap múlva lejár. Az igazgatóság tisztelettel felkéri azokat a bérletet, akik bérletüket megtartani óhajtják, hogy a további bérleti összeg befizetése iránt intézkedni sziveskedjenek. Befizetések postutórtól kezdve eszközölhetők naponta délelőtt 11-től fél 1 óráig, délután 3-5-ig. Tekintve, hogy a helyárak időközben 15 százalékkal megrágtak a bérleti összegek is ebben az arányban emelkedtek.

MOZI.

A nőstényördög. A világvárosok hírdőoszlopain öles plakátok jelentek meg és egyszerre divat lett, esemény lett a Nőstényördög, az imozzás, nagyszerű film, amely ma nemzetközi attrakció. A rendkívül érdekes színjátékot ma az Apolló is bemutatja közönségének. A dráma hősnője egy pajkos, tűzes temperamentumu gépirókissasszony, akit az a szerencse ér, hogy gazdag és előkelő főnöke felajánlja neki szívet. A boidog házasság azonban nem tart soká és a regény érdekes bonyolalmak után jut szenzációs befejezéshez. Külön kedves élmélesség, hogy a főszerepet Wanda Treumann, a nagy berlini művésznő alakítja tökéletes bravúrral. A dráma kitűnő műsor keretében ma és holnap kerül színpadra.

Főszerkesztő: FOLLMANN GÉZA. A szerkesztésért felelős: NILF LÁSZLÓ.

VIGADÓ
mozgó-
színház

1-én

Az asszony és a pojáca.

Hétköznap 4, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

URANIA
mozgó-
színház

1-én

Pilóta-sors.

Hétköznap 4, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

APOLLÓ
mozgó-
színház

1 és 2-án

A nőstényördög.

Hétköznap 4, szombat, vasárnap
2 órai kezdettel.

Nyíltér

Dr. Popity János

ügyvédi irodáját

Rákóczi-ut 55 alatt (II. kapu, II. em.)

ismét megnyitotta.

Dr. Aufricht Ede

gyermekorvos

rendelését Szent János-utca 8.
— Telefon 314 — folytatja.

Boldog újévet

kíván vevőinek és ismerőseinek

Hartman Sándor
hentes és mészáros.

Boldog újévet

kíván vevőinek és ismerőseinek

ifj. Barátky Gyula
mészáros és hentes
Csengeri-u. 19.

Boldog és kellemes újévet

kívánok a mélyen tisztelt magyközsön-
ségnek és tisztelt megbízóimnak

Stern
villamosvállalkozó.

Boldog újévet

kíván minden ismerőseinek és jóbarát-
jainak a

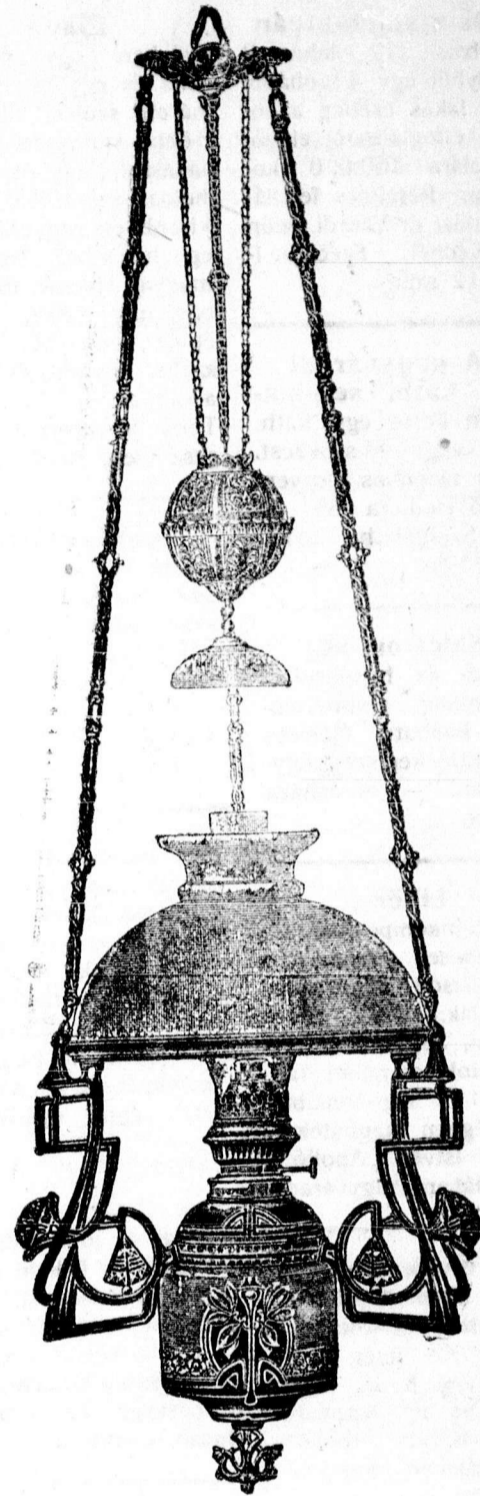
Karkusz család.

Boldog újévet

kíván n. b. rendelőinek

Szügyi Mihály
villamos vállalata.

Karácsonyi vásár!



| | |
|--|-------|
| Szines ebédőkészlet aranyozás- sal 12 személyre | 300.— |
| Szines teakészlet ar.-sal 12 sz.-re | 160.— |
| Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re | 160.— |
| Püggőlámpa teljesen felszerelve | 80.— |
| Majolika vízeskancsó szines . . | 20.— |
| Majolika virágváza szines virággal | 15.— |
| Majolika cukordoboz sz. virággal | 15.— |
| Petroleum asztali lámpa nickel, felszerelve | 40.— |
| Majolika dohánytartó sz. virággal | 15.— |

Nippek, figurák, szent Antal és
Mária szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képkerekezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-
áruk, ezüstáruk, konyhafelsze-
rölések gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 26 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Damjanich-utcán
bérház (12 lakással) melyből egy 4 szobából álló lakás esetleg azonnal elfoglalható, eladó. Vételára 160.000 korona. Részletes felvilágosítást dr. Váradi Ödön ügyvédnél, Széchenyi-ter 12 szám.

A nagyvárad
gör. kath. seminarium keres egy kath. férfi vagy nő-szakácst. Csak magános legyen. A nő életkora 38-45 év. Szolgálatba állhat jan 15-én.

Salétrom-só!
Sonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Német Pál Arany-kereszt gyógyszertárban, — városháza mellett.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy sít. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Meksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Spanyolnátha
járványoknál betegszobákban lenyó (borovicska) szobailat kiálló dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Eladó
helyben egy modern villa és egy ház három-három szobás lakással. Több kétholdas szőlő lakással, egy öt és fél holdas szántóföld, több kisebb és nagyobb ház, egy luxus ház. Továbbá magyar vidéken tíz szobás nagy ház, dupla épület, melyből négy szoba gyárhelyiségnek alkalmas. — Értekezni Toma Józsefnél, Nilsz-gesz-telep, Hajdu-ház.

Tyúkszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyúkszemet, bőrtaményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B.

Hérbeadó
Messuh Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téri) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség később időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradnál cégnél nyerhető

Ór
lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3-5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, 1. emelet.

Ne dobja ki pénzt
a ruhákért, mert a különben bevaltruhafelekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthat. Egy levél ára 70 fillér. Német Pál Aranykereszt gyógyszertárban, a városháza mellett.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételeihez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

CIPÉSZEKNEK!

| | | |
|-----------------------------|-------|---------|
| 1 kgr. la. buzacsíríz | — — — | K 19:60 |
| 1 kgr. la. aranycsíríz | — — — | K 39:20 |
| 1 kgr. la. folyékony csíríz | — — — | K 8:— |
| 1 kgr. la. faszeg 2-15 sz. | — — — | K 8:— |
| 1 drb brassói talpráspoly | — — — | K 3:80 |
| 1 drb brassói kireszelő | — — — | K 3:30 |
| 1 készl. bőrtalpvédő | — — — | K 2:50 |
| 1 drb. vaskapta | — — — | K 12:80 |
| 1 készl. acél talpvédő | — — — | K —70 |

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

| | | |
|-------------------------|-------|--------|
| 1 kgr. la. asztalosenyv | — — — | K 6:80 |
| ugyanaz zsákvételnél | — — — | K 6:25 |

SZERELŐKNEK!

| | | |
|-----------------------------|-------|--------|
| Bőrtársa vízvezeték csaphoz | — — — | K 4:80 |
| 100 drb 1/2" csaphoz | — — — | K 6:80 |
| 100 drb 3/4" " | — — — | K 9:60 |

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelvem.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgállok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiszkolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

nőgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

UJÉVI ajándéknak

Finom fésűk, hajdiszek, parfümök, puderek, manikűrök, bőrszények, ridikülök, játék- és dísz-tárgyak

olcsón beszerezhetők

Fésű- és díszműáruház

Saspassage 42.

Nebeithau A. utóda Szabó J.



VISZKETEGSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCH-féle törvényesen védett

„Skaboform“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes dr. Flesch-félét kérjünk.

Próbátégely 4 K, nagy tégely 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár:

„CSILLAG“-gyógyszertár
Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedüs Rezső „Szent László” gyógyszertárában, Sebestyén Arthur „Diana” gyógyszertárában. Kain Eszter „Arany-sas” gyógyszertárában.

IZSÁK LIDIA



Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.